

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2CoPr/5/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1312208118
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kriváňová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1312208118.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte v zložení: predsedníčka senátu JUDr. Darina Kriváňová a členovia senátu: JUDr. Mária Hajdínová a JUDr. Michaela Kráľová v právnej veci navrhovateľa: D.. F. A., bytom V. R. Č.. XXX/XX, K., zastúpený advokátskou kanceláriou Lichner Legal s.r.o., so sídlom Legionárska 7451/4, Trenčín, proti odporcovi: Slovenská republika zastúpená Ministerstvom obrany Slovenskej republiky, so sídlom Kutuzovova č. 8, Bratislava, o určenie trvania služobného pomeru profesionálneho vojaka, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č.k. 9Cpr 4/2012-136 zo dňa 25. februára 2014 takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Bratislava III č.k. 9Cpr 4/2012-136
zo dňa 25. februára 2014 p o t v r d z u j e .
Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Okresný súd Bratislava III rozsudkom č.k. 9Cpr 4/2012-136 zo dňa 25. februára 2014 zamietol návrh navrhovateľa o určenie trvania služobného pomeru profesionálneho vojaka a odporcovi nepriznal náhradu trov konania. Rozhodol tak na základe podaného návrhu navrhovateľa, ktorý bol doručený súdu dňa 26.6.2012 a ktorým navrhovateľ žiadal, aby súd určil, že služobný pomer profesionálneho vojaka navrhovateľa u odporcu trvá. Navrhovateľ bol do služobného pomeru vojaka z povolania prijatý dňom 1.9.1980 a odo dňa 1.2.1995 vykonával službu na jednom z pracovísk U. Š. T. Q. J., Ú. V. XXXX K.. Na základe personálneho rozkazu ministra obrany Slovenskej republiky č. XXX zo dňa 19.12.1995, bol navrhovateľ prepustený zo služobného pomeru vojaka z povolania pre služobnú nespôsobilosť podľa ustanovenia § 26 ods. 2 písm. e/ zákona č. 76/1959 Zb. v platnom znení. Ministrom obrany bol v tom čase D.. P. Q.. Navrhovateľovi bolo z toho dôvodu od 18.4.1996 znemožnené nastúpiť do služby a preto sa návrhom zo dňa 22.5.1996 domáhal neplatnosti prepustenia zo služobného pomeru vojaka. Okresný súd Bratislava III vo veci uznesením sp.zn. 10C 37/1996 zo dňa 27.9.1999 konanie zastavil pre nedostatok právomoci, s poukazom na ustanovenie § 248 ods. 2 písm. d/ O.s.p., v zmysle ktorého súdy nepreskúmavajú rozkazy funkcionárov ozbrojených síl a ozbrojených zborov. Uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31.1.2001 bolo uvedené uznesenie potvrdené. Navrhovateľ ústavnou sťažnosťou zo dňa 9.5.2001 namietal porušenie základných práva a Ústavný súd SR vyhovel sťažnosti a konštatoval, že právo navrhovateľa porušené bolo. Navrhovateľ následne podal návrh na obnovu konania vo veci sp.zn. 10C 37/1996 a tento návrh bol uznesením vo veci sp.zn. 33C 94/2001 zo dňa 30.6.2003 zamietnutý a potvrdený rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19.3.2004.

Navrhovateľovi bol dňa 17.3.2009 umožnený prístup do archívu Ministerstva obrany Slovenskej republiky a z evidenčného denníka personálnych rozkazov Ministerstva obrany SR za rok 1995 mu bol predložený originál personálneho rozkazu ministra obrany D.. P. Q. č.XXX zo dňa XX.XX.XXXX. Z

bežného pohľadu bolo zjavné, že nebol vyhotovený v roku 1995 vzhľadom na papier, písmo a podpis ministra obrany, z ktorých bolo možné zistiť, že v žiadnom prípade sa nemôže jednať o personálny rozkaz vyhotovený v roku 1995 a okrem toho originál personálneho rozkazu je zapísaný v evidenčnom denníku ako posledný v poradí a do denníka bol založený dňa 20.12.1995 a tri predchádzajúce personálne rozkazy boli založené do denníka dňa 22.12.1995.

Navrhovateľ tvrdil, že je stále v služobnom pomere profesionálneho vojaka a originál personálneho rozkazu ministra obrany predstavuje len nedávno vyhotovený dokument, ktorý bol spätne datovaný. Navrhovateľ listom zo dňa 27.4.2010 podal podnet ministerstvu obrany, aby začalo konanie o jeho prepustení zo služobného pomeru, nakoľko uplynula doba výsluhy do hodnosti majora a nebol zaradený do programu udržiavania, čím chcel navrhovateľ dosiahnuť uznanie zo strany odporcu, že žiadny personálny rozkaz ministra obrany č. XXX nebol vydaný a chcel dosiahnuť aj morálnu satisfakciu. Tento podnet ministerstvo obrany označilo za bezpredmetný a navrhovateľ následne podal návrh na uloženie povinnosti konať a rozhodnúť v tejto veci. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp.zn. 6Sžnč/2/2010 zo dňa 31.1.2011 návrh zamietol, s tým, že v konaní proti nečinnosti sa nemôže zaoberať skúmaním zákonnosti postupu správneho orgánu, ako aj zákonnosti personálneho rozkazu, ale iba tvrdenou bezdôvodnou nečinnosťou tohto orgánu. Proti tomuto uzneseniu bola podaná ústavná sťažnosť, ktorú Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 9.6.2011 ako neopodstatnenú odmietol. Navrhovateľ preto podal žalobu o určenie, že jeho služobný pomer naďalej trvá a tvrdil, že je daný naliehavý právny záujem na tomto určení, nakoľko bez tohto určenia je jeho právne postavenie neisté. Odporca žiadal návrh zamietnuť z dôvodu, že služobný pomer navrhovateľa skončil dňom 18.4.1996 a ku skončeniu došlo preukázateľne na základe rozkazu ministra obrany Slovenskej republiky vo veciach personálnych č. XXX zo dňa 19.12.1995. Odporca tvrdil, že na požadovanom určení nie je daný naliehavý právny záujem, vzhľadom na uplynutie 16 rokov od skončenia služobného pomeru profesionálneho vojaka. Odporca tiež tvrdil, že právo navrhovateľa na podanie určovacej žaloby bolo premlčané a skutočnosť, že v pôvodnom súdnom spore bol predložený pracovný výtláčok uvedeného rozkazu neznamena, že v rozhodnom období neexistoval originál personálneho rozkazu a tiež odporca nemal dôvod personálny rozkaz sfaľšovať a navrhovateľom tvrdené rozpory vznikli preto, že v rozhodnej dobe bol vydaný len jeden originál personálneho rozkazu, ktorý bol podpísaný ministrom obrany a na evidenčné účely bolo spracovaných ďalších 5 odpisov personálneho rozkazu, ktoré neboli podpísané priamo ministrom, ale bola na nich uvedená len doložka v.r. Prípadné zmeny personálnych rozkazov na rovnopisoch vykonávala každá príslušná organizačná zložka a keď obsah nebol rovnaký, zmeny mohli byť vyznačené na iných miestach a iným písomnom. Personálne rozkazy boli do knihy personálnych rozkazov ministra obrany Slovenskej republiky za rok 1995 zaraďované podľa čísiel a personálny rozkaz číslo XXX musel byť založený za personálnymi rozkazmi číslo XXX, XXX T. XXX, bez ohľadu na to, že tieto boli doručené neskôr. Podľa názoru odporcu tvrdenia navrhovateľa o falošovaní originálu personálneho rozkazu sú len nepodložené teórie.

Okresný súd predovšetkým skúmal námietku premlčania práva navrhovateľa v súlade s ustanovením § 102 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa premlčujú všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva a z tohto ustanovenia je zjavné, že sa premlčuje majetkové právo a navrhovateľ návrhom si neuplatnil majetkové právo a preto nemožno prihliadnuť na námietku premlčania, nakoľko právo navrhovateľa domáhať sa určenia trvania služobného pomeru nie je majetkovým právom a tak sa nepremlčuje. Podľa § 80 písm. c/ O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. V zmysle tohto ustanovenia okresný súd skúmal naliehavý právny záujem na požadovanom určení a vychádzal z námietky odporcu, že po viac ako 16 rokoch od skončenia služobného pomeru, navrhovateľ nemôže mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení a určovacia žaloba má preventívnu povahu a v prípade navrhovateľa nie je objektívne spôsobilá poskytnúť ochranu jeho právam, keď k jeho prepusteniu zo služobného pomeru došlo pred 15 rokmi a tak nemožno dospieť k názoru, že jeho právne postavenie je neisté.

Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že bol vydaný rozkaz ministra obrany Slovenskej republiky č. XXX zo dňa XX.XX.XXXX, ktorý bol riadne vyhotovený, podpísaný ministrom obrany a opatrený úradnou pečiatkou. Jeho originál je zažurnalizovaný v knihe Rozkazy vo veciach personálnych ministra obrany Slovenskej republiky. Pokiaľ sa navrhovateľ domáhal určenia, že služobný pomer profesionálneho vojaka naďalej trvá, v konaní neboli preukázané žiadne okolnosti, ktoré by jeho domnienku potvrdili. Svedok D.. Q., minister obrany sa síce vyjadril, že by nepodpísal prepisovaný

personálny rozkaz, ale jeho výpoveďou nebolo preukázané, že originál personálneho rozkazu pred jeho úpravami nepodpísal a potvrdil, že je to jeho podpis a potvrdil pravosť podpisu aj na opravách personálneho rozkazu. Súd preto návrh zamietol a na navrhovateľovu námietku, že nikdy neexistovali dôvody pre jeho prepustenie zo služobného pomeru vojaka z povolania pre služobnú nespôsobilosť súd neprihliadol, pretože dôvody prepustenia nemohol skúmať. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a odporcovi nepriznal náhradu trov konania.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie navrhovateľ, ktorý žiadal, aby odvolací súd rozsudok zmenil a určil, že služobný pomer profesionálneho vojaka medzi navrhovateľom a odporcom trvá, alebo aby rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V odvolaní navrhovateľ namieta odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. a/, c/, d/ a f/ O.s.p. V odvolaní namieta, že okresný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysvetlil, prečo nepovažoval dôvodnú právnu argumentáciu navrhovateľa o neplatnosti predmetného rozkazu s poukazom na jeho zjavné antidatovanie, nakoľko v číselnom rade predchádzajúce personálne rozkazy č. XXX, XXX T. XXX boli vydané až následne dňa XX.XX.XXXX - č. XXX T. XXX a dňa XX.XX.XXXX č. XXX, pričom personálny rozkaz č. XXX je umiestnený ako posledný v číselnom rade rozkazov pre rok 1995. Preto antidatovanie v posudzovanom prípade bolo potrebné považovať za obchádzanie zákona v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka s dôsledkom absolútnej neplatnosti takéhoto právneho úkonu. V odvolaní navrhovateľ namieta, že existencia dvoch potvrdení o prepustení vojaka z povolania zo dňa XX.XX.XXXX, resp. XX.X.XXXX, ktoré sa vzťahujú k tomu istému personálnemu rozkazu č. XXX datovanému k XX.XX.XXXX spochybňuje skutočnosť, že si odporca splnil svoju povinnosť písomného upovedomenia o prepustení zo služobného pomeru najmenej 3 mesiace vopred podľa § 26 ods. 6 zákona č. 76/1959 Zb., čo podporuje záver o neplatnom skončení služobného pomeru s navrhovateľom. Podľa navrhovateľa je nepreukázateľné, že by personálny rozkaz č. XXX datovaný k XX.XX.XXXX aj skutočne existoval. Z výpovede svedka D.. Q. vyplýva, že by nikdy nepodpísal rozkaz, ktorý by nebol opatrený červenou pečiatkou. Navrhovateľ ďalej namieta, že súd prvého stupňa nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, hoci mal vzhľadom na vykonané dôkazy dostatočný dôvod domnievať sa, že personálny rozkaz č. XXX bol k XX.XX.XXXX len datovaný, ale reálne vznikol v inom čase a vzhľadom k výpovede svedka D.. Q., by bolo potrebné skúmať podpis na rozkaze aj grafologicky. Navrhovateľ preto zastával názor, že rozsudok okresného súdu nie je vecne správny, pretože v konaní došlo k vadám podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a to k odňatiu možnosti konať pred súdom z dôvodu nepreskúmateľnosti odôvodnenia rozsudku, súd nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

K odvolaniu navrhovateľa sa vyjadril odporca podaním zo dňa 22. apríla 2014, ktorý žiadal rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Vo vyjadrení poukázal na to, že v danom prípade nie je daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení, s prihliadnutím na časový odstup od prepustenia navrhovateľa zo služobného pomeru do podania návrhu na požadovanom určení. Otázkou naliehavého právneho záujmu vo veci určenia trvania služobného pomeru vojaka z povolania sa už súd zaoberal na základe návrhu navrhovateľa zo dňa 6. septembra 2011, ktorým sa domáhal určenia, že služobný pomer vojaka z povolania medzi navrhovateľom a odporcom trvá a o tomto návrhu bolo právoplatne rozhodnuté a rozhodnutie bolo potvrdené rozsudkom odvolacieho súdu zo dňa 10. októbra 2012 č.k. 2CoPr 3/2012-107, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava III č.k. 44Cpr 1/2011-79 zo dňa 28. marca 2012, ktorým okresný súd návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol a v tomto konaní súd dospel k záveru, že odporca nie je pasívne vecne legitimovaný a tiež súd vyslovil názor, že právne postavenie navrhovateľa sa požadovaným určením nezmení. Návrhom zo dňa 19.6.2012 sa navrhovateľ domáha rovnakého rozhodnutia a v tomto návrhu neuvádza žiadne nové skutočnosti, ani právne dôvody. Odporca uviedol, že skúmanie pravosti a platnosti predmetného personálneho rozkazu patrí v danom prípade do pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní, čo vo svojom rozhodnutí vo veci sp.zn. 6Sžnč/2/2010 zo dňa 31. januára 2011 konštatoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky a existencia, pravosť a platnosť personálneho rozkazu boli predmetom preverovania aj v rámci trestného konania, v ktorom konali orgány činné v trestnom konaní, na základe podania navrhovateľa. V roku 2008 bolo orgánmi činnými v trestnom konaní (Vyššia vojenská prokuratúra Trenčín pod sp.zn. OPn 538/08, Vojenská obvodná prokuratúra Bratislava pod sp.zn. OPv 470/95, Útvar Vojenskej polície Bratislava pod ČVS:ÚVPBA-31/OOaDTČ-2008) trestné oznámenie vo veci podozrenia zo spáchania prečinu zneužitia právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona účinného do 31. decembra 1995, ktorého sa mali dopustiť neznámi príslušníci Armády Slovenskej republiky v roku 1996, v súvislosti

s nezákonným prepustením navrhovateľa zo služobného pomeru uznesením odmietnuté. Odporca tiež nesúhlasil s námietkou navrhovateľa v podanom odvolaní, že prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, pretože akékoľvek ďalšie dokazovanie by bolo za daného skutkového stavu v rozpore so zásadou hospodárnosti. Z uvedených dôvodov žiadal rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Navrhovateľ doplnil svoje odvolanie v predmetnej veci podaním zo dňa 10.12.2014 a podal návrh na doplnenie dokazovania v konaní pred odvolacím súdom a to prostredníctvom svojho zástupcu na základe plnej moci s tým, že v rámci medzinárodnej pomoci prípad prevzala organizácia HABEAS CORPUS o.s. V tomto podaní navrhovateľ namietal, že súd prvého stupňa nevykonal dôkazy, ktoré boli navrhnuté a dôvodné a ktoré sa týkajú preukázania rozhodnej skutočnosti a to pravosti personálneho rozkazu ministra obrany SR č. XXX zo dňa 19.12.1995 a okrem toho znalecký posudok nebol vypracovaný vôbec na preukázanie rozhodnej skutočnosti a to otázky pravosti alebo nepravosti predmetného personálneho rozkazu. V konaní bolo súdom prvého stupňa navrhovateľovi odopreté právo na spravodlivý proces zakotvené v článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, záväzok vyplývajúci z medzinárodného práva podľa čl. 1 ods. 2 Ústavy. Rozsudok okresného súdu vychádza zo skutkových zistení, ktoré nemajú oporu v dokazovaní a súd právne vec posúdil nesprávne a v rozpore s judikatúrou. Odmietol sa zaoberať otázkou dôvodu prepustenia navrhovateľa zo služobného pomeru. Súd prvého stupňa zrejme opomenul, že v roku 1995, keď bol personálny rozkaz vydaný, bola už Slovenská republika viazaná Európskou zmluvou o ochrane LPZS (č. 209/1992 Zb.), Medzinárodným Paktom (č. 120/1976 Zb.) a na prípad sa vzťahovalo a vzťahuje tiež ustanovenie čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Navrhovateľ prostredníctvom zástupcu zdôraznil, že skutočnosť bola taká, že v roku 1995/1996 v týchto ťažkých ľudsky a morálne zdevastovaných krajinách neboli ľudia, ktorí by brali platnosť dotýčajúcich medzinárodných zmlúv a Ústavy SR vôbec na vedomie, nie ešte že by ich aj presadzovali a súčasný stav v Slovenskej republike je tiež veľmi znepokojivý. V podaní navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd v súlade s ustanovením § 205 ods. 2 písm. e/ O.s.p. v spojení s § 205a ods. 1 písm. b/, d/ O.s.p. predvolal ako svedkov X.. U.. L.. D.. P. A., C., X.. F.. A. F., X.. D.. X. A. T. X.. M. J.. Na preukázanie rozhodnej skutočnosti, že dôvody k vydaniu personálneho rozkazu MO SR č. 389 zo dňa 19.12.1995 ohľadne prepustenia navrhovateľa reálne neexistovali.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, prejedal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenie pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné, pretože súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, z ktorého vyvodil aj správny právny záver.

Navrhovateľ v podanom odvolaní namietal, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p.). Navrhovateľ tiež namietal, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je nepreskúmateľné.

V súvislosti s námietkou nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.) je potrebné uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Navrhovateľ podal v predmetnej veci návrh o určenie trvania služobného pomeru profesionálneho vojaka. Na základe personálneho rozkazu ministra obrany Slovenskej republiky č. XXX zo dňa 19.12.1995, bol navrhovateľ prepustený zo služobného pomeru vojaka z povolania pre služobnú nespôsobilosť podľa ustanovenia § 26 ods. 2 písm. e/ zákona č. 76/1959 Zb. v platnom znení. Navrhovateľovi bolo z toho dôvodu od 18.4.1996 znemožnené nastúpiť do služby. Navrhovateľ sa preto návrhom zo dňa 22.5.1996 domáhal neplatnosti prepustenia zo služobného pomeru vojaka.

Okresný súd najskôr v konaní skúmal, či navrhovateľ má naliehavý právny záujem na požadovanom určení, podľa § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku.

Určovací žaloba (§ 80 písm. c/ O.s.p.) má predovšetkým preventívny charakter. Jej účelom je spravidla poskytnúť ochranu práva žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva. Je na mieste tam, kde jej pomocou možno odstrániť stav ohrozenia práva, či neistoty v právnom vzťahu a primeranú nápravu nie je možné dosiahnuť inak, ale aj tam, kde určovací žaloba účinnejšie ako iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu príslušného právneho vzťahu a kde jej pomocou možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia sporov v budúcnosti. Toto poslanie určovacej žaloby korešponduje so zákonnou požiadavkou existencie naliehavého právneho záujmu na ňou navrhovanom určení. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti tejto žaloby, musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. Nejde pritom o samotnú určovaciu žalobu, ale o to, čoho (akého určenia) sa ňou žalobca domáha a z akých právnych pomerov vychádza. Naliehavý právny záujem sa teda viaže na konkrétny určovací petít (to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou so zvoleným určovacím petítom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu na určení právneho vzťahu alebo práva je naliehavý právny záujem, zaťažuje žalobcu.

Podľa § 80 O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä a/ o osobnom stave (o rozvode, o neplatnosti manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, o určení rodičovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásení za mŕtveho); b/ o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva; c/ o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Za určovací návrh v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. považuje súdna prax aj v prejednávanej veci podaný návrh na určenie neplatnosti právneho úkonu a to na určenie neplatnosti prepustenia navrhovateľa zo služobného pomeru vojaka z povolania pre služobnú nespôsobilosť na základe personálneho rozkazu ministra obrany Slovenskej republiky č. 389 zo dňa 19.12.1995.

Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takéhoto určovacieho návrhu, musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaný návrh je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ním môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či iba len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie. Preto nedostatok naliehavého právneho záujmu predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací návrh nemôže obstáť a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu návrhu.

V preskúmvanej veci žalobca odôvodňoval, v čom spočíva jeho naliehavý právny záujem na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.), tvrdením, že jeho služobný pomer naďalej trvá a tvrdil, že je daný naliehavý právny záujem na tomto určení, nakoľko bez tohto určenia je jeho právne postavenie neisté. Odporca žiadal návrh zamietnuť z dôvodu, že služobný pomer navrhovateľa skončil dňom 18.4.1996 a ku skončeniu došlo preukázateľne na základe rozkazu ministra obrany Slovenskej republiky vo veciach personálnych č. XXX zo dňa XX.XX.XXXX. Odporca tvrdil, že na požadovanom určení nie je daný naliehavý právny záujem vzhľadom na uplynutie 16 rokov od skončenia služobného pomeru profesionálneho vojaka.

Odvolací súd v danom prípade zastáva názor, zhodný so súdom prvého stupňa, že súd v občianskoprávnom konaní sa nemôže zaoberať skúmaním zákonnosti postupu správneho orgánu ako i zákonnosti personálneho rozkazu pri prepustení navrhovateľa zo služobného pomeru, pretože predmetom občianskoprávneho konania nemôže byť skúmanie a posudzovanie otázky zákonnosti postupu a rozhodnutia správneho orgánu o prepustení navrhovateľa zo služobného pomeru a tiež toho, či bol navrhovateľ ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy na svojich právach a právom chránených záujmoch.

Taktiež je potrebné uviesť, že otázku existencie resp. pravosti personálneho rozkazu ministra obrany Slovenskej republiky, konkrétne č. XXX zo dňa XX.XX.XXXX, nie je oprávnený riešiť súd v rámci občianskoprávneho konania.

Pokiaľ žalobca tvrdil, že nikdy neexistovali dôvody pre jeho prepustenie zo služobného pomeru vojaka z povolania pre služobnú nespôsobilosť, súd prvého stupňa vyslovil správny názor, že dôvody prepustenia v tomto konaní nemohol skúmať. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že bol vydaný rozkaz ministra

obrany Slovenskej republiky č. XXX zo dňa XX.XX.XXXX, ktorý bol riadne vyhotovený, podpísaný ministrom obrany SR a opatrený úradnou pečiatkou, preto v danom prípade nebol preukázaný naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení, i keď aj žalovaný dôvodne tvrdil, že na požadovanom určení nemôže byť naliehavý právny záujem, vzhľadom na uplynutie 16 rokov od skončenia služobného pomeru vojaka z povolania.

Právne postavenie žalobcu tak nie je neisté, pretože jeho právne postavenie je dané vydaným rozkazom ministra obrany Slovenskej republiky č. XXX zo dňa XX.XX.XXXX, ktorého správnosť, opodstatnenosť, dôvodnosť v tomto konaní nemožno preskúmať.

Podľa názoru odvolacieho súdu žalobca sa mal žalobou v správnom súdnictve predovšetkým domáhať preskúmania administratívneho rozhodnutia, so závermi ktorého sa nestotožňoval, teda, či toto rozhodnutie je v súlade so zákonom a povinnosťou správneho orgánu by bolo vecne preskúmať personálny rozkaz a meritórne o ňom rozhodnúť. Vzhľadom na uvedené sa odvolací súd ďalej nezaoberal ďalšími, žalobcom vznesenými námietkami tvrdenej neplatnosti personálneho rozkazu ministra obrany Slovenskej republiky č. XXX, pretože námietky žalobcu nemôžu odôvodniť iný záver, ako vyslovil súd prvého stupňa, že v danom prípade nie je právne postavenie žalobcu neisté a nie je daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Odvolací súd preto argumentáciu žalobcu v odvolaní nepovažuje za správnu.

V danom prípade preto námietka odvolateľa podľa § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p., že rozhodnutie okresného súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci nie je dôvodná.

Navrhovateľ v podanom odvolaní tiež namietal, že záver okresného súdu bol predčasný a rozhodnutie bolo nedostatočne odôvodnené a v odôvodnení rozsudku chýba presné a úplné zistenie skutkového stavu veci a preto je rozsudok nesprávny.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O takúto procesnú vadu ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva (v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv a to napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách ustanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a ku všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), predkladať a označovať dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (§ 120 ods. 1 O.s.p.), právo na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)).

Podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušujú ústavnoprávne princípy (II. ÚS 85/06).

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné, alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa článku 46 ods. 1 Ústavy, ako aj právo podľa článku 6

ods. 1 Dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/06).

Právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán, ktoré majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05 a tiež Kraska c. Švajčiarsko).

Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§157 ods. 2 O.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby jeho závery, ku ktorým na základe zhodnotenia skutkového stavu veci došiel boli prijateľné, racionálne a v neposlednom rade aj spravodlivé a najmä presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p., IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 332/09).

Dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.). Pri hodnotení dôkazov ide o činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a ochranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 260/06).

Aj Európsky súd pre ľudské práva formuloval viaceré zásady odôvodnenia rozsudkov, z ktorých vyplýva, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sú založené, rozsah tejto povinnosti sa však môže meniť s ohľadom na povahu rozhodnutí a musí byť posudzovaný podľa okolností každého prípadu (H. c. Belgicko z 30. novembra 1987, Ruiz Torija a Hiro Blani c. Španielsko). Odôvodnenie pritom musí vyhovovať najmä základnej požiadavke preskúmateľnosti, ktorá má svoje opodstatnenie nielen z hľadiska možného použitia opravného prostriedku, ale ako bolo uvedené, súvisí aj s postupom súdu z hľadiska práva na spravodlivé súdne konanie.

Zákonné požiadavky na odôvodnenie rozsudkov vyplývajú z § 157 ods. 2 O.s.p. Jeho účelom je predovšetkým doložiť správnosť rozsudku, zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. dáva súdom dostatočný návod na to, aké má byť odôvodnenie rozsudku. Z hľadiska úplnosti odôvodnenia rozsudku sa žiada, aby odôvodnenie obsahovalo najmä stručné a výstižné prednesy účastníkov a ich konečné návrhy, dôkazy, o ktoré súd oprel svoje skutkové zistenia, úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení dôkazov a skutočnosti, ktoré mal preukázať a právne posúdenie zisteného skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení. Ak súd svoj skutkový a naň nadväzujúci právny záver v rozhodnutí riadne neodôvodní, jeho rozsudok nemožno považovať za preskúmateľný.

Po preskúmaní veci došiel odvolací súd k záveru, že odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa zodpovedá ustanoveniu § 157 ods. 2 O.s.p. a právu odvolateľa na spravodlivé súdne konanie.

Odvolací súd zastáva názor, že závery súdu prvého stupňa vychádzajú z úplne zisteného skutkového stavu, ktorého správnosť záverov navrhovateľ svojim odvolaním nedôvodne spochybňuje. Navrhovateľ v podanom odvolaní iba všeobecne uvádza, že zastáva názor, že rozhodnutie prvostupňového súdu

je nepreskúmateľné, pretože okresný súd rozsudok dostatočne neodôvodnil. Z odvolania nevyplýva, ako k takejto námietke odvolateľ dospel a čo konkrétne vytyka prvostupňovému súdu, pretože pokiaľ sa navrhovateľ nestotožňuje s hodnotením dôkazov všeobecného súdu v danej veci, nemôže to mať za následok porušenie jeho práva na spravodlivý proces, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnym názorom, návrhmi a hodnotením dôkazov. V danom prípade sa nemožno stotožniť s tvrdením žalobcu, že jeho právne postavenie je neisté a že na požadovanom určení je daný naliehavý právny záujem, čo je základnou podmienkou, ktorá musí byť preukázaná, aby sú mohol jeho žalobu vecne prejednať a o požadovanom určení rozhodnúť.

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo účastníka konania dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97). Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa citovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecných záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci, nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok vo veci Garcia Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III, rozsudok Higginsova a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I).

Ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke.

V prejednávanej veci sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa, a preto sa v dôvodoch svojho rozhodnutia obmedzil na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvého stupňa. Zo spisu pritom vyplýva, že prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol stanoviská procesných strán a ich argumentáciu, rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vychádzal, citoval právne predpisy, ktoré na zistený skutkový stav aplikoval a z ktorých vyvodil aj právny záver o nedôvodnosti návrhu navrhovateľa. Teda odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, stručne a jasne objasňujúce (§ 157 ods. 2 O.s.p.) skutkový a právny základ rozhodnutia v uvedenom rozsahu, nie je nepreskúmateľné a plne rešpektuje základné právo účastníkov na spravodlivý súdny proces (pozri III. ÚS 115/2003). Preto týmto postupom súdu prvého stupňa nedošlo na strane žalobcu k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom.

Pokiaľ navrhovateľ predložil ďalšie námietky uvedené v podanom odvolaní, s týmito sa odvolací súd nezaoberal, keďže už prvostupňový súd sa vo svojom odôvodnení podrobne zaoberal argumentmi žalobcu, keď tieto námietky nie sú spôsobilé privodiť iné právne hodnotenie stavu veci, sú v rovine úvah bez predloženia relevantných dôkazov.

Odvolací súd zastáva názor, že navrhované doplnenie dokazovania v naznačenom smere, ktoré namietal žalobca v podanom odvolaní, by nemalo pre danú vec podstatný význam a neodôvodňovalo by zmenu rozhodnutia prvostupňového súdu, ohľadne priaznivého rozhodnutia žalobcu v danej veci. Okrem toho je nutné vychádzať z ustanovenia § 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie a tiež skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len za splnenia zákonných podmienok vyplývajúcich z ustanovenia § 205a ods. 1 O.s.p., pričom ustanovenie § 205a ods. 2 O.s.p. sa na daný prípad nevzťahuje.

Odvolací súd z týchto dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnému odporcovi odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, i keď mal vo veci úspech, pretože nebol podaný návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy konania podľa § 151 ods. 1 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.